

Szombathy Bálint szövegrajza

Wolfgang Weyrauch:

MONOLOG

dolgoztam mint az örült
 a csitriket szereti
 micsoda levél
 mert ő a főnök
 75
 ez csak barlang
 üres barlang

sok tennivalóm van, nem mehetek még aludni, noha már nagyon későre jár, és nagyon fáradt vagyok, de dolgoztam, mint az örült, a hivatalban, a második otthonomban, mint a főnököm mondja, a bolond, akkor jön, amikor akar, és ha szorgalmas akarok lenni, mert szorgalmasnak kell lennem, akkor ő lusta, olyan lusta, hogy büzlene, ha más volna, de ő az, aki nem büzlik, tisztának látszik, de titokban kételkedem abban, hogy valóban mosakszik, ehhez azonban semmi közöm, nincs vele dolgom, nem akarom, hogy dolgom legyen vele, öreg is vagyok hozzá, a csitriket szereti, valamennyivel volt már dolga, egyik sem adott neki kosarat, mert ő a főnök, és miféle főnök, az egész épületet keresztül-kasul locsogja, öt óráig, amikor mindenki hazamenne, már, vagy akárhová, ahol kellemes és kedélyes az élet, és én, én haza akarok menni, az anyámmal, aki fölött anyáskodnom kell, mert nagyon öreg, de a főnök azt mondja, jaj, kérem, ne hagyjon cserben, egy levél még, egyetlen levél, és micsoda levél, esküszöm magának, végünk, ha ezt a levelet ajánlva, légipostán és expressz még ma este nem adjuk fel, és ön az egyetlen, akinek ilyeneket diktálhatok, ilyen döntő, kényes és halaszt-hatatlan levelet, nem, lehetetlen, felelem, anyámmal kell sietnem, aki fölött anyáskodnom kell, mert nagyon öreg, ebben a pillanatban derült ki, hogy egy ember vagy egy nem-ember szerepét akarja-e eljátszani, vagy azt mondja, hogy anyjád az elsőbbség, a levél várhat, rendeljen az én költségre taxit, vagy azt mondja, nem akarom lefoglalni, tartsa csak nyugodtan az anyját fontosabbnak, majd megjegyzem magamnak, vagy pedig azt mondja, megírjuk a levelet, senki sem vár magára, éppoly jól tudja, mint én, hogy az anyja régen meghalt, ma este a harmadik változat mellett döntött, tehát nem vásárolhattam semmit az anyámnak, noha holnap lesz a születésnapja, hetvenöt éves lesz, valami egész különleges ajándékkal akartam meglepni, egy krokodil-retiküllel, ennek lóttek, épp csak odamehettem az üzlethez, amelynek kirakatában a táskát láttam, oda-mentem, a táska nem volt már ott, eladták, boltról

boltra kellett szaladgálnom, hogy olyan táskát találjak, amelyik épp olyan mesés, mint az első, de mind ez ideig még nem bukkantam olyanra, amely elég jó volna az anyámnak, tovább kell keresnem, fel-alá az egész utcában, ahol a város legelőkelőbb üzletei vannak, fel-alá, újra és újra, már csaknem belevakultam a szemmeresztgetésbe, fáradt is vagyok, olyan késő van már, legszívesebben leülnék az utcasarokra, a járdára, de hogy nézne ki, egy bundás hülygő, így hát most minden bizonnyal hazamegyek, haza, az első otthonomba, mint a főnököm mondja, de ez nem otthon, ez csak barlang, üres barlang, ahol semmi sincs, csak én, és mi vagyok én.

—O—

eltűntem, még éppen itt vagyok, és most már elmentem, még éppen intek neki, fölfelé, a haja felé, amelyet nem felejték el még százéves koromban sem, és most már a sarkon vagyok, eltűntem, el, soha vissza, sosem ébreszt fel az ébresztő, vagy legalábbis az az ébresztő nem, csak egy másik, többé soha a fürdőszobába, abba a fürdőszobába, amely mosatlan szennyestől büzlik, gyerekvizelettől, áruházi púdertől, többé soha a reggeliző-asztalhoz, a konyhába, ahol minden olyan mulatságos, olyan egészséges és békés, de ez egyáltalán nem igaz, minden olyan, mint a haja, amely mögöttem lobog, és mindjobban szétterül, hogy utolérjen és körülfogjon, de ez nem sikerül neki, már régen hegyen-völgyön túl vagyok, többé sosem megyek el a gyerekzsoba előtt, és belülről hívnak, ostoba dolog, senki sem érti, én sem, maguk az idegen, félelmetes, kis lények sem, gügyögés, mintha a bolondokháza egyik cellájából szűrődnének ki, nincs több búcsú, több mondat, mely mintha automatából jönne, fent bedobsz a nyílásba egy pénzdarabot, lent kipottyan a mondat, minden jót, de jóból is megárt a sok, minden jót, minden jobbat, vagy, ki a leghelyesebb az egész országban, Audrey Hepburn, nincs többé undor a lépcsőházi emberektől, nincs többé automata mondat, hogy vagy, hogy megy,

hogy élsz, mit csinálnak a tyúkok, kotkodácsolnak, ilyen korán úton, utána kell nézni, miből élünk, nincs több igyemegűgy, nincs több igylesszéspontum, nincs több úsókapaválasztel, hanem el, a sarokra, eltűntem, és újonnan, titokzatosan, és mittudomén, az új beszédet hallgatva, szavakat, olyanokat talán, mint nyomorúság, kenyér, pacsirta, és és mindenekeelőtt, új haj, hidrogén nélkül, sárga volt, mint állott genny, gyér, mintha nem is haj volna, hanem pókháló a sarokban, ahová sohasem ért el a seprű, tupírozott és így még banyaszerűbb, és egyszersmind élettelenebb, és mint a külvárosi fodrász plakátján, előfigyeg, első kérdés, miért fésülködik, így, vagyis miért fésülködött így, hiszen számomra csak a múltban él, vagy, pontosabban, számomra meghalt, a saját hajtanlan hajára kötötte fel magát, második kérdés, mit rejt alatta, ótvart vagy mérget, amelyet a levezembe akar keverni, vagy fegyvert valami illegális mozgalom számára, ejh, ő és az illegálitás, ő, aki mindennel elégedett, csak hogy a haját magasabbra fésülhesse, nem tudom már, mit rejtget alatta, semmit, teljességgel semmit, ahogy őbenne sincs semmi, ahogy teljes egészében semmiből áll, harmadik kérdés, hogy nézne ki, ha haját, amely nincs is, levágnám, mintha fából lenne, bútoradarabhoz hasonlítana, amely épp most jött a gyárból, de mi közöm hozzá, eltűntem, el, a sarkon, és hadd lobogjon átkozott haja, olyan hosszsan, és szélesen, ahogy akar, sőt, ahogy tud, azt se bánom, ha a sarkon suhog, mitsem használ ez a hajának, és senki sem használ, a sarok az én sarkom, vagyis az volt, már régen egy egész másik sarkon osontam, osontam és lopódtam el, mert tudom, hogy csak egy napig vagyok szabad, egy hétig, egy hónapig, egy évig, és aztán újból fennakadok egy hálóban, ficánkolva, nem ficánkolva, mozdulatlanul, boldogan, ketrecboldogságban.

EÖRSI ISTVÁN fordítása

Wolfgang Weyrauch német író, az úgynevezett Gruppe 47 író-csoport tagja. Kisérletező prózáiban különösen a rövidebb lélegzetű műfajok mestere.